

KOSOWO

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia	10 887 km ²
stolica	Pristina (ok. 600 tys. mieszkańców)
Ludność	ok. 1,84 mln, w tym 88% Albańczyków, 6% Serbów, 3% Bośniaków oraz 3% innych narodowości, tj. Gorani (muzułmańska ludność słowiańska), Romów, Aszkali, Egipcjan, Turków
języki	albański, serbski, bośniacki oraz turecki
Prezydent Kosowa	Vjosa Osmani – (od 4 kwietnia 2021 r.)
Premier	Albin Kurti (od 22 marca 2021 r.)
I Wicepremier, Minister Integracji Europejskiej, Rozwoju i Dialogu	Besnik Bislemi (od 22 marca 2021 r.)
II Wicepremier, Minister Spraw Zagranicznych i Diaspory	Donika Gërvalla – Schwarz (od 22 marca 2021 r.)
Minister Edukacji, Nauki, Technologii i Innowacji	Arbërie Nagavci (od 22 marca 2021 r.)
Minister Przemysłu, Przedsiębiorczości i Handlu	Rozeta Hajdari (od 22 marca 2021 r.)
Minister Gospodarki	Artane Rizvanolli (od 22 marca 2021 r.)
Szef misji Konsulatu Generalnego Republiki Kosowa w Polsce	Drilon S. Gashi (17 listopada 2023 r.)

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PKB dynamika (%)	4,4	3,7	4,0	-5,3	10,7	4,1	5,5	4,4	3,8
Inflacja (%)	0,9	2,2	3,2	0,2	3,4	11,6	4,3	2,2	3,3
Stopa bezrobocia	30,6	25,2	25,1	26,0	25,9	25,8	10,9	10,8	9,1
Eksport towarów (mld EUR)	0,3	0,3	0,2	0,5	0,8	0,9	1,0	0,9	-
Import towarów (mld EUR)	3,0	3,4	4,0	3,0	4,1	4,5	4,9	6,0	-
Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (mln EUR)	281,3	300,1	280,1	180,1	100,0	100,0	816,0	657,4	-

Źródło: CIA, Vienna Institute for International Economic Studies <https://wiiw.ac.at/>, Agencja Statystyczna Kosowa (<https://ask.rks-gov.net>)

1. Sytuacja polityczna

14 lutego 2021 r. w Kosowie odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne. Zdecydowane zwycięstwo odniosło w nich Vetëvendosje (VV, Samostanowienie) Albina Kurtiego – lewicowa partia o antyestablishmentowym nastawieniu. Partia opozycyjna wygrała wybory dzięki obietnicom walki z korupcją i nepotyzmem. Ugrupowanie to zdobyło (według niepełnych wyników) blisko 48% głosów, co oznacza wzrost o 20 p.p. w porównaniu do wyborów w październiku 2019 r.

Odsunięcie dwóch głównych partii od władzy w Kosowie uważane jest tam za polityczny zwrot. Wyraźnie wskazuje bowiem, że na znaczeniu stracili zarówno politycy wywodzący się z UCK, jak i polityczni spadkobiercy Ibrahima Rugovy, pierwszego przewodniczącego LDK. Jednym z powodów jest wiek Kosowian. Średnia wieku w liczącym 1,3 mln kraju nie przekracza 29. roku życia i coraz mniej wyborców pamięta wojnę z 1999 r., która była polityczną trampoliną dla rządzących dotychczas krajem.

Wraz z wygranymi przez Vetëvendosje wyborami nadzieją na zmiany w nękanym przez bezrobocie i korupcję Kosowie stał się 45-letni Albin Kurti. Jego zwolennicy uważają go za człowieka spoza układów (choć krótko był premierem w ubiegłym roku). Krytycy postrzegają zaś za radykała, który chce połączenia Kosowa z Albanią, co byłoby groźne dla całego tętniącego nacjonalizmami regionu.

Kurti został premierem, choć sam nie może się ubiegać o mandat w parlamencie ze względu na wyrok, jaki ciąży na nim za zorganizowanie rozrób w kosowskim parlamencie przed trzema laty. Kurti, będący wówczas przywódcą opozycji, rozpylił na sali obrad kilkakrotnie gaz łzawiący, nie chcąc dopuścić do głosowania w sprawie wspólnej granicy z Czarnogórą oraz ustanowienia kompromisu w sprawie oddania części regionu pod administrację Serbów.

Z tego powodu Vetëvendosje uważana jest przez część obserwatorów za radykalne, nacjonalistyczne ugrupowanie. Jej program gospodarczy i społeczny ma jednak mocną lewą nogę: kładzie silny nacisk na przywrócenie regulacji w państwie oraz wzmocnienie osłon socjalnych. Kurti zapowiadał podczas kampanii wyborczej koniec z możnowładztwem polityków oraz lokalnych kacyków. Obiecał skończyć z nepotyzmem oraz korupcją, zadeklarował walkę z 25-proc. bezrobociem.

Ogłoszenie przedterminowych wyborów było konsekwencją orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z grudnia 2020 r. o niezgodności powołania rządu Avdullaha Hotiego w czerwcu 2020 r. z ustawą zasadniczą. Znaczący spadek poparcia i najniższe wyniki w historii uzyskały ugrupowania odgrywające kluczową rolę na scenie politycznej od ogłoszenia niepodległości przez Kosowo w 2008 r., wywodzące się ze struktur Armii Wyzwolenia Kosowa (UÇK). Demokratyczna Partia Kosowa (PDK) zdobyła 17,36% głosów, a Sojusz na rzecz Przyszłości Kosowa (AAK) – 7,41%. Centrowa Demokratyczna Liga Kosowa (LDK) premiera Hotiego uzyskała 13,18% głosów. Serbska Lista – ugrupowanie wspierane przez rząd w Belgradzie – otrzymała 6,4% głosów i zajmie wszystkie 10 miejsc zagwarantowanych dla przedstawicieli mniejszości serbskiej (kolejne 10 przypada przedstawicielom pozostałych mniejszości narodowych). Frekwencja była rekordowo wysoka i wyniosła 47% (w 2019 r. – 44,5%).

4 kwietnia 2021 r. Vjosa Osmani została wybrana przez Zgromadzenie Narodowe na prezydenta Kosowa.

9 lutego 2025 r. w Republice Kosowa odbyły się wybory parlamentarne. Zgodnie z oczekiwaniami zwycięzcą okazał się rządzący od 2021 r. Ruch „Samostanowienie!” (Lëvizja VETËVENDOSJE!). Trzecie z rzędu zwycięstwo wyborcze LVV potwierdza dominację tej partii na kosowskiej scenie politycznej. LVV nie powtórzył jednak historycznego sukcesu wyborczego z 2021 r., kiedy uzyskał ponad 50% głosów. Z

kolei PDK i LDK odnotowały kilkuprocentowy wzrost poparcia. Wstępne szacunki pokazują, że zarówno LVV, jak i główne albańskie partie opozycyjne nie będą miały wystarczającej liczby mandatów w Zgromadzeniu, potrzebnej do samodzielnego powołania nowego rządu.

Wyniki głosowania pokazują, że – podobnie jak w poprzednich latach – mandaty poselskie przypadające mniejszości serbskiej obejmą przedstawicieli Listy Serbskiej (Srpska lista, SL), największej partii politycznej reprezentującej kosowskich Serbów na szczęblu organów centralnych i samorządowych Kosowa, otwarcie promowanej i wspieranej przez władze Serbii.

Poparcie dla LVV pokazuje, że znaczna część społeczeństwa niezmiennie podziela wizję polityczną ugrupowania na temat potrzeby modernizacji instytucji publicznych, podniesienia poziomu praworządności oraz intensyfikacji wysiłków państwa na rzecz poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej. A contrario, wyniki głosowania pokazują, że PDK i LDK – główne kosowskie partie opozycyjne, które przez kilkanaście lat dominowały na scenie politycznej, nadal cieszą się ograniczonym zaufaniem wyborców, pamiętających o szeroko definiowanych niedoskonałościach wieloletnich rządów tych ugrupowań.

Ważnym elementem poparcia społecznego dla LVV jest osoba niekwestionowanego lidera tej partii – premiera Albina Kurtiego, który pozostaje bez wątplenia silną osobowością polityczną. W odróżnieniu od wielu prominentnych polityków rządzących wcześniej w Kosowie, Kurti nie jest kojarzony z działaniami korupcyjnymi ani innymi powszechnie uświadomionymi ograniczeniami rozwoju kosowskiej państwowości, nierzadko przypisywanymi przez obywateli największym partiom opozycyjnym. Wyniki wyborów pokazują, że – kontrowersyjny dla części zachodnich dyplomatów – twardy i bezkompromisowy styl uprawiania polityki przez premiera Kurtiego cieszy się poparciem znacznej części obywateli Kosowa. Można nawet pokusić się o stwierdzenie, że pryncypialna retoryka i nieustępliwość premiera – widoczne także na arenie międzynarodowej – budzą szacunek i podziw oraz wzmacniają dumę narodową w kosowskim społeczeństwie. Większość Albańczyków pozytywnie ocenia również konsekwentne działania premiera Kurtiego na rzecz zakończenia obecności instytucjonalnej Serbii w północnym Kosowie, uznając je za uprawnione, konieczne i uzasadnione oraz zmierzające do wzmocnienia integralności terytorialnej i suwerenności Kosowa.

Kolejne już zwycięstwo LVV odzwierciedla również zmianę generacyjną, zachodzącą w kosowskim społeczeństwie. Partię tę popiera bowiem wielu młodych wyborców, którzy urodzili się lub dorastali w okresie powojennym. Kierują się oni w swoich wyborach politycznych innymi kryteriami niż starsze pokolenia Albańczyków i koncentrują się na kwestiach jakości instytucji publicznych, standardach praworządności i demokracji oraz rozwoju społeczno-ekonomicznym państwa – a więc zagadnieniach stanowiących tradycyjne elementy narracji politycznej LVV.

Wnioski. Wyniki wyborów parlamentarnych wskazują na utrzymujące się wysokie poparcie społeczne dla LVV – niegdyś radykalnej partii protestu, która na przestrzeni lat poszerzyła swoją bazę społeczną, stając się coraz bardziej partią miejskiej inteligencji, świadomej szeregu problemów i niedoskonałości kosowskiej państwowości. Wskazują one również na umiarkowany, kilkuprocentowy wzrost poparcia społecznego dla PDK i LDK.

W Kosowie działają misje UNMIK oraz EULEX, a także prowadzona przez NATO operacja KFOR. Polska jest silnie obecna w tych międzynarodowych inicjatywach, szczególnie w unijnej misji EULEX, gdzie Polacy są najliczniejszą grupą narodowościową.

Relacje PL-Kosowo

Parlament Kosowa przyjął deklarację niepodległości 17 lutego 2008 r. Polska uznała Kosowo w dniu 26 lutego 2008 r., jednak do tej pory nie nawiązała stosunków dyplomatycznych. Obecnie Republikę Kosowa uznaje 115 państw, w tym przeważająca część państw UE (23 spośród 28; 5 państw UE nieuznających niepodległości to Cypr, Grecja, Hiszpania, Rumunia i Słowacja) i NATO (25 spośród 29). Do tej pory spotkania na wysokim szczeblu odbywają się tylko na marginesie spotkań wielostronnych. Ostatnie takie spotkanie miało miejsce 11.05.2018 r. – Min. J. Czaputowicz spotkał się z pierwszym wicepremierem i min. sz Kosowa B. Pacollim przy okazji spotkania ministrów spraw zagranicznych państw Europy Środkowej i Południowej w Grecji. W dniu 25 lipca 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii przyjechał w Warszawie wizytę Valdrina Lluki, Ministra Rozwoju Gospodarczego Kosowa.

17 listopada 2023 r. rozpoczęła działalność misja Konsulatu Generalnego Republiki Kosowa w Polsce. Jej szefem został Drilon S. Gashi.

2. Sytuacja gospodarcza

W wyniku wybuchu COVID-19 gospodarka Kosowa skurczyła się o 9,1% w 2020 r. (w 2019 r. 4% .). Diaspora kosowska silnie wspierała konsumpcję krajową; wynagrodzenia pracowników wzrosły o 18% w porównaniu z 2019 r. i wyniosły 13,6% PKB. Spadek PKB został nieco złagodzony przez spadek importu towarów i usług (13,5% r / r).

Stopa bezrobocia na poziomie 30% i bezrobocie wśród młodzieży ok. 60% (średnia wieku w Kosowie ok. 26 lat) stanowi zachętę do emigracji i napędza znaczącą nieformalną gospodarkę. Kosowo cieszy się najniższymi kosztami pracy w regionie. Jednak wysoki poziom korupcji, niemożność egzekwowania kontraktów i niepewne dostawy energii elektrycznej zniechęciły potencjalnych inwestorów. Niepewność dostaw energii elektrycznej utrudnia rozwój gospodarczy kraju. W celu poprawy sytuacji w energetyce Kosowo otrzymało wsparcie USA oraz Banku Światowego. Dotyczy to ogłoszenia przetargu na budowę nowej elektrowni, naprawy istniejącej elektrowni węglowej oraz rozwoju kopalni węgla.

Rząd Kosowa wprowadził niedawno kilka zmian w polityce fiskalnej rozszerzając listę towarów bezcłowych, zmniejszając podatek VAT w odniesieniu do podstawowych artykułów żywnościowych i usług użyteczności publicznej oraz podwyższając stawkę podatku VAT na pozostałe towary.

W Kosowie istnieją znaczące wyzwania związane z rynkiem pracy i edukacją, co wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny kraju. Kosowo boryka się z brakiem wykwalifikowanej siły roboczej. Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród młodych wynika z niewłaściwej edukacji dostosowanej do potrzeb gospodarczych. Brak programów rozwijających naukę, technologię i innowacje powoduje również wysoką emigrację, a około 1/3 społeczeństwa znajduje się poza granicami kraju.

Powszechna korupcja stanowi barierę dla inwestycji zagranicznych, co jest często podkreślane przez międzynarodowe instytucje. Problemem jest również trudność wejścia na rynek, a także słaby system promocji gospodarki dla inwestorów, który skupia się głównie na rynku nieruchomości.

Ważnym obszarem, który wymaga inwestycji jest infrastruktura drogowa. Blisko 90% towarów przewożonych jest drogami, co zwiększa zanieczyszczenie powietrza. Również inwestycje w infrastrukturę kolejową mogą przyczynić się do zrównoważonego rozwoju kraju .

Sektor rolnictwa też potrzebuje znaczących inwestycji, zwłaszcza poprawy systemu nawadniania pól. Brak dostępu do systemu nawodnienia dla mniej niż 20% powierzchni rolnych ogranicza efektywność produkcji rolnej. Co więcej, występują regularne problemy z magazynowaniem wody, co jeszcze bardziej zmniejsza efektywność rolną. Dodatkowo, Bank Światowy przewiduje wystąpienie klęsk żywiołowych w ciągu najbliższych 20 lat, co stanowi dodatkowe wyzwanie dla rolnictwa.

Ochrona środowiska to kolejne istotne wyzwanie dla Kosowa. Obecnie kraj boryka się z wysokim stężeniem PM_{2,5}, blisko 3 razy wyższym niż rekomenduje WHO oraz brakiem energii elektrycznej w wielu firmach produkcyjnych. Aż 78% firm produkcyjnych (wg badania BEEPS) uważa, że głównym problemem jest brak energii elektrycznej. Dywersyfikacja i modernizacja infrastruktury energetycznej są kluczowymi wyzwaniami, konieczne jest m.in. wprowadzenie ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Problemem jest także szara strefa, która jest skutkiem niskiego poziomu egzekwowania prawa. Dodatkowo, wymagana jest reforma przedsiębiorstw państwowych. Wyniki finansowe tych przedsiębiorstw są niekorzystne, nie istnieje system kontroli zarządczej, a zarobki pracowników są wyższe niż w innych przedsiębiorstwach.

Opieka zdrowotna wymaga zwiększenia nakładów, ponieważ obecne wydatki są zdecydowanie za niewystarczające (w 2016 r. przeznaczano 1,6% PKB). Kosowo przeznacza najmniej środków na ochronę zdrowia z państw Bałkanów Zachodnich. Środki, które państwo przeznacza na ochronę zdrowia wystarcza na 40% rocznych potrzeb, co powoduje to silne uzależnienie od sektora prywatnego.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej.

Polska jako jedno z pierwszych państw uznała niepodległość Kosowa, natomiast do chwili obecnej nie nawiązała stosunków dyplomatycznych (względy polityczne). Brak bilateralnych stosunków umownych utrudnia współpracę gospodarczą oraz prowadzenie inwestycji przez polskich i kosowskich przedsiębiorców.

3. Wielkość i struktura obrotów towarowych między Polską a Kosowem

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika 2024 2023	I-VI 2025	Dynamika I-VI 2025 I-VI 2024
Eksport	64,6	76,6	74,8	110,1	106,8	137,9	163,2	118,4%	105,3	149,3%
Import	10,9	10,1	5,2	6,9	7,2	15,4	3,4	22,3%	3,6	255,5%
Obroty	75,5	86,6	80,0	117,0	113,9	153,3	166,6	70,35%	108,9	202,4%
Saldo	53,6	66,5	69,6	103,3	99,6	122,5	159,8	-	101,7	-

Źródło: GUS, w MLN EUR

W 2024 r. wg. danych statystycznych GUS wzajemne obroty handlowe osiągnęły wartość 166,6 mln EUR, w tym polski eksport do Kosowa 163,2 mln EUR (wzrost o blisko 19% w porównaniu z 2023 r.). Natomiast import z Kosowa osiągnął wartość 3,4 mln EUR (spadek o prawie 80% w stosunku do 2023 r.). Wzajemne obroty towarowe zmniejszyły się o blisko 30% w skali roku.

W polskim eksporcie dominują:

- papierosy
- tworzywa sztuczne w formach podstawowych
- maszyny i urządzenia mechaniczne
- zwierzęta żywe
- kotły i turbiny
- mięso i produkty jadalne
- pieczywo cukiernicze

W polskim imporcie dominują:

- rudy cynku i koncentraty
- odpady i złom metali szlachetnych
- kamienie szlachetne i półszlachetne
- tworzywa sztuczne i kauczuk
- obuwie
- różne przetwory spożywcze

Kosowo zajmuje 75 miejsce pod względem wartości polskiego eksportu oraz 144 pod względem wartości polskiego importu. Udział Kosowa w polskich obrotach towarowych jest znikomy, co w pewnej mierze wynika ze stosunkowo małej skali tego rynku.

4. Kosowo – Unia Europejska

Kosowo jest potencjalnym krajem kandydującym do przystąpienia do UE. Ogłosiło jednostronnie niepodległość w lutym 2008 r. Niepodległości Kosowa nie uznało pięć państw członkowskich UE (Cypr, Grecja, Rumunia, Słowacja i Hiszpania) oraz dwa państwa w regionie (Serbia oraz Bośnia i Hercegowina). W lipcu 2018 r., sześć lat po wydaniu planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego, Komisja potwierdziła, że Kosowo spełniło wszystkie kryteria. W następstwie przedłużających się negocjacji międzyinstytucjonalnych i ostatecznego głosowania w Parlamencie Europejskim w kwietniu 2023 r. obywatele Kosowa nie później niż od stycznia 2024 r. będą mogli korzystać z ruchu bezwizowego, podróżując do strefy Schengen. Po tym jak w kwietniu 2013 r. osiągnięto przełomowe porozumienie w sprawie normalizacji stosunków między Belgradem i Prisztiną (zwane „porozumieniem brukselskim”), w czerwcu 2013 r. Rada Europejska podjęła decyzję o rozpoczęciu negocjacji w sprawie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z Kosowem, który wszedł w życie 1 kwietnia 2016 r. Przyszła integracja Kosowa z UE, podobnie jak w przypadku Serbii, pozostaje ściśle związana z prowadzeniem wspieranego przez UE dialogu wysokiego szczebla między Kosowem a Serbią, który powinien prowadzić do prawnie wiążącej kompleksowej umowy w sprawie normalizacji stosunków. Popierany przez USA odnowiony wniosek UE został przedstawiony na początku 2023 r., po

czym odbyło się spotkanie stron na wysokim szczeblu w sprawie jego wdrożenia. Powinien on nadać nowy impuls procesowi normalizacji.

W 2024 r. w Brukseli odbyły się dwie rundy spotkań dwustronnych pomiędzy szefem unijnej dyplomacji i wysłannikiem UE ds. dialogu Serbii i Kosowa Miroslavem Lajczakiem a premierem Kosowa Albinem Kurtim i osobno prezydentem Serbii Aleksandarem Vuciciem.

Josep Borrell poinformował, że premier Kosowa przedstawił trzy warunki, których spełnienie może wznowić dialog pomiędzy stronami. "Po pierwsze jest to oficjalne podpisanie uzgodnionego wcześniej ustnie +porozumienia o powrocie na drogę ku normalizacji+, po drugie wycofanie pisma skierowanego do UE, w którym Serbia krytykuje niektóre z jego zapisów, a po trzecie - wydanie Prisztinie Milana Radoicicia, organizatora ataku na wieś Banjska na północy Kosowa" - wymienił Josep Borrell.

Opracował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwa Rozwoju i Technologii

wrzesień 2025 r.